

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับทัศนคติ ที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ของนักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นําร่อง 6 โรงเรียน ในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้

อิกบาร์น ราซิด^a รติพร ถึงฝั่ง^b จิระวัฒน์ อยู่สบาย^c

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า 2) เพื่อศึกษาระดับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า 3) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและปัจจัยส่วนบุคคลกับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นําร่อง 6 โรงเรียนในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 207 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ผ่านช่องทางออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติไค-สแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ผ่านทางออนไลน์ร้อยละ 95.20 และรับรู้ถึงผลเสียของบุหรี่ไฟฟ้าโดยมีประเด็นการรับรู้มากที่สุด คือ บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้ เช่น มะเร็ง ถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ คิดเป็นร้อยละ 98.6 รองลงมา คือ บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดนักสูบหน้าใหม่ที่เป็นเยาวชน คิดเป็นร้อยละ 96.6 ทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติโดยรวมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{x} = 2.16, S.D = 0.82$) ทัศนคติด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{x} = 2.43, S.D = 0.95$) และทัศนคติด้านกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วย

^a นักศึกษาปริญญาโท คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ E-mail : 6420573021@stunida.ac.th

^b ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพัฒนาสังคมและยุทธศาสตร์การบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ E mail: ratipom.t@nida.ac.th

^c นิติกรชำนาญการพิเศษ รองผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรมควบคุมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข E mail: Acech_yoo@hotmail.com

รับบทความ: 7 กรกฎาคม 2567 แก้ไขบทความ: 21 สิงหาคม 2564 ตอรับบทความ: 4 กันยายน 2567

น้อย ($\bar{x} = 1.90$, S.D = 0.99) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นําร่อง ประกอบด้วย สถานภาพสมรสของบิดามารดา (P-Value = 0.035) และสถานภาพการอยู่อาศัย (P-Value = 0.022) มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่าโดยภาพรวมการรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = -0.339, P=0.000$) ข้อเสนอแนะควรมีการออกแบบและผลิตสื่อออนไลน์ที่รณรงค์หรือมุ่งเน้นการรับรู้ข้อมูลโทษของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแก่เยาวชน เนื่องจากพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าผ่านทางออนไลน์ และการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ไฟฟ้ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางลบที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมให้พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่กับเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน

คำสำคัญ: การรับรู้, ทัศนคติ, บุหรี่ไฟฟ้า, นักเรียน

Information Perception and Attitude Towards E-Cigarette Smoking Among Students at Six Smoke Free Pilot Schools in a Province in the Southern Border Region

Ikbar Razeed^a Ratiporn Teungfung^b Chirawat Yoosabai^c

Abstract

The research objectives were 1) to study the level of information perception about e-cigarettes, 2) to study the level of attitudes toward e-cigarette smoking, and 3) to examine the relationship between information perception, personal factors, and attitudes toward e-cigarette smoking among students at six smoke-free pilot schools in a province in the southern border region. The sample consisted of 207 students. Data were collected through an online questionnaire. The chi-square statistic and Pearson's correlation coefficient were used for data analysis. The results revealed that most of the sample group were aware of information about e-cigarettes online, 95.20 percent, and were aware of the negative effects of e-cigarettes. The most common issue of awareness was that e-cigarettes can cause serious diseases such as cancer, emphysema, heart

^a Graduate students in the Master of Arts, Graduate School of Social Development and Management Strategy, National Institute of Development Administration, E mail: 6420573021@stu.nida.ac.th

^b Assistant Professor at Graduate School of Social Development and Management Strategy, National Institute of Development Administration, E mail: ratiporn.t@nida.ac.th

^c Legal expert, Deputy Director, Office of Tobacco Products Control Committee Department of Disease Control Ministry of Public Health, Email: Acech_yoo@hotmail.com

disease, accounting for 98.6 percent, followed by e-cigarettes causing new youth smokers accounting for 96.6 percent. Attitudes towards smoking e-cigarettes, it was found that the sample had overall attitudes about smoking e-cigarettes at the level of low agreement ($\bar{x} = 2.16$, S.D = 0.82). The health attitudes about smoking e-cigarettes was at the same level ($\bar{x} = 2.43$, S.D = 0.95), and legal attitude regarding e-cigarettes was at the low agree level ($\bar{x} = 1.90$, S.D = 0.99). Factors related to the attitude toward smoking electronic cigarettes include parents' marital status (P-Value = 0.035), and residence status (P-Value = 0.022) were significantly related to attitudes toward vaping at the P-Value ≤ 0.05 level. Regarding the relationship between information perceptions about e-cigarettes and attitudes toward e-cigarette smoking, the findings indicated a negative correlation ($r = -0.339$, P-Value < 0.01). Suggestions: Online media campaigns should be designed to raise awareness about the dangers of e-cigarette smoking among youth, as most young people obtain information from online sources, and the perception of information about the harms of e-cigarettes was related to negative attitudes towards smoking e-cigarettes. In addition, parents or family members living with young people should be encouraged to know and understand e-cigarettes to prevent youth from smoking electronic cigarettes. Furthermore, parents or family members who the youth live with should be encouraged to educate themselves about e-cigarettes to prevent youth from using them.

Keywords: Perceptions, Attitudes, E-cigarettes, Students

บทนำ

ปัจจุบันการใช้บุหรี่ไฟฟ้าได้รับความนิยมและแพร่หลายอย่างรวดเร็วทั้งในกลุ่มผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่มาก่อนและกลุ่มผู้ที่สูบบุหรี่มานานซึ่งหันมาใช้บุหรี่ไฟฟ้ามากขึ้น เนื่องจากผู้ใช้ส่วนใหญ่เชื่อว่าบุหรี่ไฟฟ้ามีความปลอดภัย และเชื่อว่าสามารถช่วยเลิกบุหรี่ยุติธรรมตาได้ นอกจากนี้บุหรี่ไฟฟ้ามียุโรปลักษณะ สี และกลิ่น ดึงดูดใจ ทำให้วัยรุ่นหันไปมีมุมมองที่ดีต่อสินค้า รวมทั้งการเข้าถึงแหล่งซื้อขายในเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถเข้าถึงได้ง่าย (Kittipong Rueanphet et al., 2021) ดังนั้นกลุ่มวัยรุ่นจึงหันมาสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้น

บุหรี่ไฟฟ้า (Electronic cigarette หรือ E-cigarette) เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่ง ที่นำสารนิโคตินสังเคราะห์เข้าสู่ร่างกาย มากกว่าร้อยละ 95 บุหรี่ไฟฟ้าใช้ผลิตภัณฑ์สารนิโคตินสังเคราะห์เหลวผสมสารแต่งกลิ่นรส และสารอื่น ๆ โดยใช้ความร้อนมากกว่า 300 องศาเซลเซียสจากแบตเตอรี่ของอุปกรณ์ทำให้นิโคตินและกลิ่นระเหย เป็นไอ ผู้สูบจะเสพนิโคตินด้วยการสูดดมไอแทนควันจากการเผาไหม้แบบบุหรี่ยุติธรรมตา บุหรี่ไฟฟ้าเข้ามาในประเทศไทยเมื่อไรไม่มีหลักฐานชัดเจนแต่เริ่มแพร่หลายในประเทศตั้งแต่ปี 2559 ในกลางปี 2562 พบว่าผลิตภัณฑ์บุหรี่ไฟฟ้านักสูบรุ่นใหม่ได้รับความนิยมมาก มี 3 ผลิตภัณฑ์ ดังนี้ (1) บุหรี่ไฟฟ้าแบบ do-it-yourself (DIY) นักสูบบุหรี่ไฟฟ้าคิดค้นวิธีและสูตรการผสมน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าด้วยตนเองเพื่อตอบสนองรสนิยม ความต้องการกลิ่น รสและควันที่ตนเองชื่นชอบ มีการเผยแพร่สูตร และวิธีทำใน YouTube และ Facebook สามารถใส่หัวเชื้อแต่งกลิ่นรสต่าง ๆ และ ปริมาณนิโคตินเหลวตามความต้องการของตนเองได้ (2) น้ำยาแบบ saltnic ผู้ค้าได้คิดค้นและผลิตน้ำยาแบบ saltnic หรือเกลือนิโคตินขึ้นมาเพื่อลดการระคายคอ ทำให้การใช้บุหรี่ไฟฟ้ามีความสนุก (smooth smoking) (3) บุหรี่ไฟฟ้าแบบ (smart watch) มีขนาดเล็กพกพาได้สะดวก มีรูปร่างแบบนาฬิกาข้อมือ smart watch ทั่วไป มีหน้าจอดีจิดัลที่บอกเวลาและปรับปริมาณการสูบที่ต้องการได้ เช่น ควันเล็กน้อย เพิ่มแรงดันในการสูบ ฯลฯ (Srirach Loismut, 2019).

สำหรับสถานการณ์การบริโภคยาสูบในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้ ปี 2562, 2563, 2564 อัตราการสูบบุหรี่ ร้อยละ 21.78, 20.24 และ 18.41 ตามลำดับ ในปี 2565 ผู้สูบบุหรี่ในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้ ได้รับการ คัดกรอง จำนวน 191,372 ราย ได้รับการบำบัดจำนวน 23,295 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.17 (Narathiwat Provincial Public Health Office, 2022) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าผู้สูบบุหรี่มีจำนวนมากกว่าผู้ที่ต้องการจะเลิก โดยผู้ที่ได้รับการบำบัดส่วนมากมักล้มเหลวในการเลิก บุหรี่ ดังนั้นเพื่อรณรงค์และลดการสูบบุหรี่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชน จังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้ จึงได้จัดให้มีโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นําร่อง จำนวน 6 โรงเรียน จากกรณีดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจทำการทำการศึกษา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนโรงเรียน

ต้นแบบปลอดบุหรี่นําร่อง 6 โรงเรียนดังกล่าว เพื่อนำผลวิจัยที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อหรือรูปแบบการสื่อสารรณรงค์ต่อต้านบุหรี่ไฟฟ้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย.

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ของนักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นําร่อง 6 โรงเรียนในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นําร่อง 6 โรงเรียนในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและปัจจัยส่วนบุคคลกับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นําร่อง 6 โรงเรียนในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้

ทบทวนวรรณกรรม

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (Wikipedia, 2023) ได้ให้นิยาม บุหรี่ไฟฟ้า หรือยาสูบอิเล็กทรอนิกส์ หรือ (electronic cigarette) หรือบุหรี่ไอ้่น้ำ (vapor cigarette) คือ ผลิตภัณฑ์ยาสูบจำพวกบุหรี่ บุหรี่ซิการ์ และบุหรี่แบบกล่องสูบ ซึ่งทำขึ้นจากอุปกรณ์ประจุแบตเตอรี่ที่จะส่งผ่านนิโคตินไปยังผู้สูบ โดยมีลักษณะคล้ายคลึงกับยาสูบจริง โดยทั่วไปจะมีอยู่ 2 แบบคือ แบบที่คล้ายกับบุหรี่จริง กับแบบที่เรียกว่าแบบปากกา (Pen style) มีลักษณะเหมือนบุหรี่ที่มีปลายด้านก้นกรองเสียบอยู่กับตัวต่อก้นกรองอีกชั้นหนึ่ง แต่ในปัจจุบันเริ่มมีลักษณะที่ถูกผลิตให้ไม่มีลักษณะคล้ายบุหรี่ แต่มีลักษณะคล้ายรีโมตรถยนต์ และยังมีรูปแบบที่ผู้ใช้ปรับปรุง (modify) ด้วยตนเอง

บุหรี่ไฟฟ้ามี่ขึ้นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1930 โดยมีการจดสิทธิบัตรโดยนาย Joseph Robinson โดยได้พูดถึงสิ่งประดิษฐ์ในการพ่นควัน โดยไม่ได้เกิดจากการเผาไหม้แต่ไม่ได้มีการพัฒนาต่อ จนกระทั่งปี ค.ศ. 1960 จึงได้มีการสร้างตัวต้นแบบ (prototype) โดยทีมงานของ Herbert A. Gilbert แต่ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าได้มีการบรรจุสารนิโคตินลงไปในตัวแบบนั้นหรือไม่ และไม่ได้พัฒนาและผลิตต่อ และในช่วงก่อนปี ค.ศ. 2000 ได้มีความพยายามที่จะผลิตบุหรี่ไฟฟ้า ที่สามารถส่งผ่านสารนิโคตินได้จริง ๆ แต่คงยังไม่มีทีมวิจัยใดทำสำเร็จ และในปี ค.ศ. 2003 ได้กำเนิดบุหรี่ไฟฟ้าชิ้นแรกของโลกที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นโดยเภสัชกรชาวจีน Hon Lik ณ เมืองปักกิ่ง จนกระทั่งชาวยุโรปเริ่มรู้จักกับบุหรี่ไฟฟ้าเริ่มมากขึ้นใน ปี ค.ศ. 2006 และเริ่มมีการใช้งานในผู้สูบบางกลุ่มอย่างแพร่หลาย จนองค์กรของภาครัฐหลาย ๆ องค์กรเริ่มให้ความสนใจและศึกษาเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าอย่างจริงจัง ซึ่งในภายหลังมีการเปิดเผยข้อมูลวิจัยสู่สาธารณะโดย American Journal of Preventive Medicine ในปี ค.ศ. 2011 ว่าบุหรี่ไฟฟ้ามีความปลอดภัยมากกว่า บุหรี่ธรรมดา และในปีนั้นเองจึงมีการวิจัยและเปิดเผยข้อมูลจากหลายสถาบันว่าบุหรี่ไฟฟ้ามีความ

ปลอดภัยต่อสุขภาพมากกว่าบุหรี่ปกติ แต่อาจยังมีข้อถกเถียงกับทางหน่วยงาน ที่รับผิดชอบด้านอาหาร และยาในแต่ละประเทศ ซึ่งในระหว่างนั้นรัฐบาลหลาย ๆ ประเทศเริ่มอนุญาตให้มีการจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้า ภายใต้การควบคุมโดยผู้จำหน่ายต้องมีใบประกอบวิชาชีพเภสัชกรเพื่อรับรองความปลอดภัยของผู้บริโภค กล่าวได้ว่าบุหรี่ไฟฟ้า (Electronic cigarette) เป็นผลิตภัณฑ์ยาสูบจำพวกบุหรี่ บุหรี่ซิการ์ และบุหรี่แบบ กล้องสูบ ซึ่งทำขึ้นจากอุปกรณ์ประจุแบตเตอรี่ที่จะส่งผ่านนิโคตินไปยังผู้สูบ โดยมีลักษณะคล้ายคลึงกับ ยาสูบจริง และมีการจดสิทธิบัตรครั้งแรกโดยนาย Joseph Robinson เมื่อ ค.ศ. 1930 (Ramirez, 2021)

ทัศนคติ (Attitude) เป็นสภาพทางจิตของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ที่จะตอบสนองต่อบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยแสดงออกทางความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบตามปกติ แล้วบุคคลจะต้องมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเสมอ โดยทัศนคติสามารถบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับสิ่งของ และบุคคลกับสถานการณ์ กล่าวคือ ทัศนคติเป็น สิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ที่แสดงออกมาเป็นการประเมินค่าการบอกความรู้สึก ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ และ ส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมต่อไป (Sakdthai Surakitbowon, 2002, p 138)

ทัศนคติ เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญมากแนวคิดหนึ่งจากจิตวิทยา สังคมการสื่อสารทำให้มีการใช้คำ นี้ กันอย่างแพร่หลาย สำหรับการนิยามคำว่า ทัศนคตินั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ ดังนี้

พรทิพย์ สัมปัตตะวนิช (Porntip Sampattavanich, 1998, p. 153) ได้ให้ความหมายของ ทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือความโน้มเอียง (Predisposition) ที่เกิดจากการเรียนรู้ เพื่อที่จะตอบสนองต่อ วัตถุใดวัตถุหนึ่ง อาจจะออกมาในลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อวัตถุนั้นก็ได้

สุชา จันทน์เอม (Sucha Chanaim, 1998, p. 242) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติเป็น นามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้และทัศนคติมีความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมของบุคคลเป็นอย่างมาก นั่นคือบุคคลมีพฤติกรรมอย่างไร หรือทำสิ่งใดลงไป ทัศนคติจะเป็นเครื่องกำหนด ทัศนคติจึงเป็นส่วน หนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคลและบุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อบุหรี่ไฟฟ้า

การสูบบุหรี่ไฟฟ้าในปัจจุบันเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากมีผลกระทบต่อ สุขภาพและพฤติกรรมของผู้ใช้ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน งานวิจัยหลายชิ้นได้พิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการสูบบุหรี่ไฟฟ้า โดยสามารถแบ่งปัจจัยเหล่านี้ออกเป็นสองกลุ่มหลัก ได้แก่ ปัจจัย ส่วนบุคคล และปัจจัยการรับรู้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มวัยรุ่นและ เยาวชนพบว่า มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา

และสถานภาพการอยู่อาศัย สำหรับปัจจัยด้านเพศ นิยม จันทน์นวล และพลากร สืบสำราญ (Niyom Channuan and Phalakorn Sueb Samran, 2016) พบว่าสัดส่วนการสูบบุหรี่ในเพศชายสูงกว่าเพศหญิง สำหรับอายุที่เริ่มทดลองสูบบุหรี่ เสาวลักษณ์ มะเทศวร และคณะ (Saowalak Mahesuan, Pornnapa Homsin, and Rungrat Srisuriyawet, 2018) พบว่าอายุเฉลี่ยที่เริ่มทดลองสูบบุหรี่คือ 15.6 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของ ฉัตรสมุน พฤทธิภิญโญ และคณะ (Chatsumon, P., Watsin, P., & Harmann, S., 2019) ที่พบว่าผู้ที่เคยใช้บุหรี่ไฟฟ้ามีโอกาสเริ่มสูบบุหรี่ร้อยละ 30.4 ในช่วงอายุระหว่าง 14-30 ปี

ในส่วนของระดับการศึกษา ปิยวรรณ บุญเพ็ญ และคณะ (Piyawan Bunpen, Phaowana Mentara & Piyachat Bunpen, 2019) พบว่านักศึกษาในระดับอุดมศึกษาสามารถเข้าถึงบุหรี่ไฟฟ้าได้ค่อนข้างง่ายผ่านช่องทางออนไลน์ต่างๆ สำหรับสถานภาพสมรสของบิดามารดา พรรณปพร ลีวิโรจน์ และคณะ (Phanpaporn Liwiroj, Orawan Khunsanong, & Ketsara Sriutis, 2016) พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดยครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยลดโอกาสการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นได้ ในขณะที่ในด้านสถานภาพการอยู่อาศัย ทิพย์รัตน์ บุญมา และคณะ (Thipparat Bunma, Boonwat Sawangwong, & Wanchak Noijan., 2021) พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทัศนคติต่อการสูบบุหรี่หรือเลิกทหรอนิกส์และบุหรี่มวนระหว่างกลุ่มที่มีสถานภาพการอยู่อาศัยต่างกัน

2. ปัจจัยด้านการรับรู้

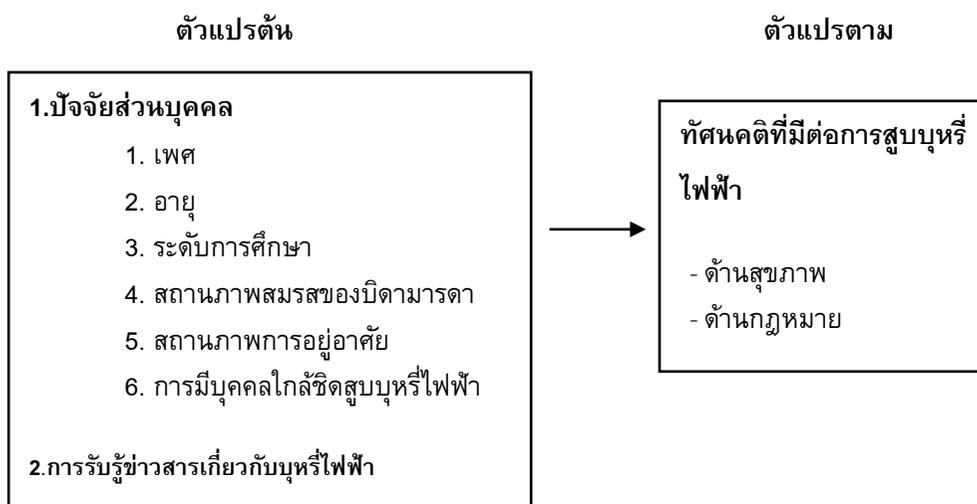
ปัจจัยด้านการรับรู้ที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน ประกอบด้วย การมีบุคคลใกล้ชิดติดสูบบุหรี่ไฟฟ้า และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า จากการศึกษาของ กิตติพงษ์ เรือนเพชร และคณะ (Kittipong Rueanphet et al., 2021) พบว่าการมีเพื่อนที่สูบบุหรี่ไฟฟ้าและการถูกเพื่อนชักชวนให้สูบบุหรี่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักเรียนชายอาชีวศึกษานอกจากนี้การเข้าถึงบุหรี่ไฟฟ้าได้ง่ายก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ในด้านการรับรู้ข่าวสารการศึกษาของ ปริมประภา ก้อนแก้ว และกัญเกียรติ ก้อนแก้ว (Primprapa Konkhao, & Kookiat Konkhao, 2022) พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่หรือเลิกทหรอนิกส์ของเยาวชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจที่จะใช้บุหรี่หรือเลิกทหรอนิกส์ อย่างไรก็ตามการศึกษาของ ณัฐพล รุ่งโรจน์สิทธิชัย (Natthaphon Rungrongsitichai, 2017) พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้และทัศนคติเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่าทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการรับรู้มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของวัยรุ่นและเยาวชน การศึกษาวิจัยเหล่านี้เน้นให้เห็น

ถึงความสำคัญของการทำความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการสูบบุหรี่ไฟฟ้าสามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มหลักคือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยการรับรู้ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานภาพการอยู่อาศัย และการมีบุคคลใกล้ชิดที่สูบบุหรี่ไฟฟ้า ล้วนมีผลต่อการตัดสินใจและทัศนคติในการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ขณะที่ปัจจัยการรับรู้ เช่น การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ก็มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทัศนคติและพฤติกรรมในการใช้บุหรี่ไฟฟ้าของบุคคล ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานภาพการอยู่อาศัย มีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ไฟฟ้า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

2. สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การรับข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

วิธีการวิจัย

การศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นาร่อง 6 โรงเรียนในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้ จำนวน 7,862 คน

2. การสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้โปรแกรม G*Power โดยการเลือก Goodness-of-fit tests: Contingency และกำหนด effect size = 0.30, error prob. = 0.05 และ power (1-B error prob.) = 0.95 ได้ตัวอย่างจำนวน 207 คน เพื่อให้เก็บข้อมูลมีการกระจายทุกโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นาร่อง 6 โรงเรียนในในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 7,862 คน จึงได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนประชากรของนักเรียนในแต่ละโรงเรียน (Proportional Stratified random sampling) ให้ได้จำนวนตัวอย่างครบจำนวน 207 คน ตามที่คำนวณได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยศึกษาจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา แล้วนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง ในการศึกษาผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้โปรแกรม Google Forms แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานภาพการอยู่อาศัย มีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ "บุหรี่ไฟฟ้า"

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า แบ่งเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย

ด้านสุขภาพ ด้านกฎหมาย

เครื่องมือแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (Thanin Sinjaru, 2010) กำหนดระดับมาตราส่วนของแบบสอบถาม ที่เป็นข้อความให้เป็นค่าน้ำหนักตัวเลขเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ การกำหนดค่าน้ำหนักและเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึง เห็นด้วย

3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การตรวจสอบและประเมินคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการทดสอบแบบสอบถามจากกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่า ค่าแอลฟา (Cronbach's Alpha) เท่ากับ .834

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการเก็บแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่นาร่อง 6 โรงเรียนในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้ จำนวน 207 คน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าเฉลี่ย (Mean) สถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) และสถิติสหสัมพันธ์ (Bivariate Correlation)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์การใช้ค่าเฉลี่ยแปลความหมาย (Wattana Sutantaithai, 2008) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง	ระดับเห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง	ระดับเห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง	ระดับเห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง	ระดับเห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง	ระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ (r) ของตัวแปรอยู่ในช่วง -1 ถึง 1 โดยเกณฑ์ในการประเมินระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทำการทดสอบสมมติฐาน (Kallaya Wanichbancha, 2006) ดังนี้

± 0.81 ถึง ± 1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูงมาก
± 0.61 ถึง ± 0.80	หมายถึง	มีความสัมพันธ์สูง

± 0.41 ถึง ± 0.60	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
± 0.21 ถึง ± 0.40	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ต่ำ
± 0.01 ถึง ± 0.20	หมายถึง	มีความสัมพันธ์ต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นบวก (+) หมายถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่ม แต่ถ้า X ลด Y จะลด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เป็นลบ (-) หมายถึง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 67.10 มีอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.90 ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 28.00 มีสถานภาพสมรสของบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 69.10 มีสถานภาพการอยู่อาศัยกับบิดามารดาคิดเป็นร้อยละ 87.00 และไม่มีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 65.7

จากการวิเคราะห์การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ผ่านทางออนไลน์ร้อยละ 95.20 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ถึงผลเสียของบุหรี่ไฟฟ้าโดยมีประเด็นการรับรู้มากที่สุด คือ บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้ เช่น มะเร็ง ถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ คิดเป็นร้อยละ 98.6 รองลงมา คือ บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดนกสูบหน้าใหม่ที่เป็นเยาวชน คิดเป็นร้อยละ 96.6 บุหรี่ไฟฟ้าถือว่าเป็นยาเสพติดชนิดใหม่และมีสารพิษที่อันตรายมากกว่าบุหรี่ปริมาณ คิดเป็นร้อยละ 95.2 ความอันตรายของบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายต่อผู้คนรอบข้าง ทำให้เกิดโรคหัวใจ และความดันโลหิต คิดเป็นร้อยละ 90.3 บุหรี่ไฟฟ้าอันตรายเทียบเท่าเฮโรอีน และโคเคน คิดเป็นร้อยละ 87.9 และที่รับรู้น้อยกว่าประเด็นอื่นๆ คือ การสูบบุหรี่ไฟฟ้า 1 ครั้งจะเท่ากับ สูบบุหรี่ทั่วไปถึง 15 มวน และมีปริมาณนิโคตินมากกว่าบุหรี่ปริมาณทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 87.4 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ร้อยละและค่าเฉลี่ยของการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า

การรับรู้และความเข้าใจ	ร้อยละ (n=207)	
	ตอบถูก	ตอบผิด
1. บุหรี่ไฟฟ้าถือว่าเป็นยาเสพติดชนิดใหม่และมีสารพิษที่อันตรายมากกว่าบุหรี่ปริมาณ	95.2	4.8
2. บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้ เช่น มะเร็ง ถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ	98.6	1.4
3. บุหรี่ไฟฟ้าอันตรายเทียบเท่าเฮโรอีน และโคเคน	87.9	12.1

การรับรู้และความเข้าใจ	ร้อยละ (n=207)	
	ตอบถูก	ตอบผิด
4. การสูบบุหรี่ไฟฟ้า 1 ครั้งจะเท่ากับ สูบบุหรี่ทั่วไปถึง 15 มวน และมีปริมาณนิโคตินมากกว่าบุหรี่มวนทั่วไป	87.4	12.6
5. บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดนักสูบหน้าใหม่ที่เป็นเยาวชน	96.6	3.4
6. คิว้นของบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายต่อผู้คนรอบข้าง ทำให้เกิดโรคหัวใจ และความดันโลหิต	90.3	9.7
รวม	92.67	7.33
($\bar{x} = 5.56$ S.D. = 0.97)		

ทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติโดยรวมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X} = 2.16$, S.D = 0.82) ทัศนคติด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D = 0.95) และทัศนคติด้านกฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X} = 1.90$, S.D = 0.99) (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูล ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติโดยรวม ทัศนคติด้านสุขภาพ และทัศนคติด้านกฎหมาย

ทัศนคติเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับทัศนคติ
ทัศนคติด้านสุขภาพ	2.43	0.95	เห็นด้วยน้อย
ทัศนคติด้านกฎหมาย	1.90	0.99	เห็นด้วยน้อย
ทัศนคติโดยรวม	2.16	0.82	เห็นด้วยน้อย

ในส่วนทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าด้านสุขภาพ พบว่า โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าด้านสุขภาพ ระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X} = 2.43$, S.D = 0.94) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ บุหรี่ไฟฟ้ามีอันตรายน้อยกว่าเมื่อเทียบกับเฮโรอีนและโคเคน ($\bar{X} = 2.71$, S.D = 1.47) รองลงมา คือ บุหรี่ไฟฟ้าสามารถควบคุมปริมาณความเข้มข้นของนิโคตินได้ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ($\bar{X} = 2.59$, S.D = 1.40) การสูบบุหรี่ไฟฟ้า สามารถช่วยให้เลิกสูบบุหรี่มวนได้ ($\bar{X} = 2.56$, S.D = 1.48) การสูบบุหรี่ไฟฟ้าทำให้ดูดี มีรสนิยมมากกว่าการสูบบุหรี่มวน ($\bar{X} = 2.24$, S.D = 1.46) และลำดับสุดท้าย คือ บุหรี่ไฟฟ้าปลอดภัยกว่าบุหรี่มวน ($\bar{X} = 2.08$, S.D = 1.31) ตามลำดับ

สำหรับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าด้านกฎหมาย พบว่า โดยรวมของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าด้านกฎหมาย ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{X} = 1.90$, S.D = 0.99) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รัฐบาลควรจัดให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับสูบบุหรี่ไฟฟ้า ในสถานที่สาธารณะได้อย่างถูกกฎหมาย ($\bar{X} = 2.31$, S.D = 1.44) รองลงมา คือ รัฐควรอนุญาตให้มีสิทธิในการซื้อขายบุหรี่ไฟฟ้าอย่างเสรี ($\bar{X} = 1.89$, S.D = 1.26) รัฐบาลควรอนุญาตให้มีการนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้า ($\bar{X} = 1.86$, S.D = 1.28) ความรู้สึกพอใจ ถ้าสามารถสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้อย่างถูกกฎหมายเหมือนอย่างเช่นในประเทศอังกฤษ ($\bar{X} = 1.78$, S.D = 1.24) และลำดับสุดท้าย คือ รัฐบาลควรสนับสนุนการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแทนการสูบบุหรี่มวน ($\bar{X} = 1.66$, S.D = 1.10) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดา สถานภาพการอยู่อาศัย มีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ไฟฟ้า กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีค่า P-Value = 0.035 และสถานภาพการอยู่อาศัย มีค่า P-Value = 0.022 ดังนั้นสถานภาพสมรสบิดามารดาและสถานภาพการอยู่อาศัย มีความสำคัญต่อนักเรียน หากไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา หรืออาศัยตามลำพัง สิ่งแวดล้อมอาจจะนำไปสู่การสูบบุหรี่ไฟฟ้าในอนาคตได้มากกว่า ในส่วนปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ มีค่า P-Value = 0.088 อายุมีค่า P-Value = 0.997 และระดับการศึกษา มีค่า P-Value = 0.823 และการมีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ไฟฟ้า มีค่า P-Value = 0.088 ไม่มีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	ทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (ร้อยละ, n=207)			χ^2	df	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
เพศ						
ชาย	46.7	77.5	65.8	4.865 ^a	2	.088
หญิง	53.3	22.5	34.2			
อายุ						
กลุ่มอายุ 12 - 15 ปี	26.6	27.5	27.6	.006 ^a	2	.997
กลุ่มอายุ 15 - 18 ปี	73.4	72.5	72.4			
ระดับการศึกษา						
มัธยมศึกษาตอนต้น	46.7	37.5	40.7	.391 ^a	2	.823

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	ทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (ร้อยละ, n=207)			χ^2	df	p
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
มัธยมศึกษาตอนปลาย	53.3	62.5	59.3			
สถานภาพสมรสของบิดา						
มารดา						
สมรส	40.0	75.0	70.4	6.718 ^a	2	0.035*
แยกกันอยู่/อยู่ร้าง/ม่าย (บิดาหรือมารดาเสียชีวิต)	60.0	25.0	29.6			
สถานภาพการอยู่อาศัย						
อาศัยกับบิดา มารดา /อาศัยกับญาติ	80.0	100.0	84.2	7.651 ^a	2	0.022*
พักอยู่หอพักตามลำพัง/พัก อยู่หอพักกับเพื่อน	20.0	0.0	15.8			
มีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่ไฟฟ้า						
มี	60.0	30.0	32.9	4.858 ^a	2	0.088
ไม่มี	40.0	70.0	67.1			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความสัมพันธ์การรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้ากับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่าโดยภาพรวมการรับรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้ามีความสัมพันธ์เชิงลบ ที่ระดับความสัมพันธ์ระดับน้อย ($r = -0.339, P=0.000$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้ามีความสัมพันธ์เชิงลบมากที่สุด คือ ประเด็น การสูบบุหรี่ไฟฟ้า 1 ครั้งจะเท่ากับ สูบบุหรี่ทั่วไปถึง 15 มวน และมีปริมาณนิโคตินมากกว่าบุหรี่มวนทั่วไป ($r = -0.262, P=0.000$) รองลงมา คือ ประเด็น บุหรี่ไฟฟ้าถือว่าเป็นยาเสพติดชนิดใหม่ และมีสารพิษที่อันตรายมากกว่าบุหรี่มวน ($r = -0.240, P=0.001$) ประเด็น บุหรี่ไฟฟ้าอันตรายเทียบเท่าเฮโรอีนและโคเคน ($r = -0.237, P=0.100$) ประเด็น ควันของบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายต่อผู้คนรอบข้าง ทำให้เกิดโรคหัวใจและความดันโลหิตสูง ($r = -0.234, P=0.001$) ประเด็น บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้ เช่น มะเร็ง ถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ ($r = -0.172, P=0.013$) ตามลำดับ และในส่วนการรับรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ในประเด็น บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดนักสูบหน้าใหม่ที่เป็นเยาวชน ไม่มีความสัมพันธ์ ต่อทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุไฟฟ้า กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า

การรับรู้เกี่ยวกับอุบัติเหตุไฟฟ้า	ทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (ร้อยละ, n=207)		
	ค่าความสัมพันธ์ (r)	ค่า Sig	ระดับความสัมพันธ์
1.อุบัติเหตุไฟฟ้าถือว่าเป็นยาเสพติดชนิดใหม่และมีสารพิษที่อันตรายมากกว่าบุหรี่มวน	-.240**	.001	ความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำ
2.อุบัติเหตุไฟฟ้าทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้ เช่น มะเร็ง ถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ	-.172**	.013	ความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำ
3. บุหรี่ไฟฟ้าอันตรายเทียบเท่าเฮโรอีน และโคเคน	-.237**	.001	ความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำ
4. การสูบบุหรี่ไฟฟ้า 1 ครั้งจะเท่ากับ สูบบุหรี่ทั่วไปถึง 15 มวน และมีปริมาณนิโคตินมากกว่าบุหรี่มวนทั่วไป	-.262**	.000	ความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำ
5. บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดนักสูบหน้าใหม่ที่เป็ยยาวชน	-.121	.082	ไม่มีความสัมพันธ์
6. ควันของบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายต่อผู้คนรอบข้าง ทำให้เกิดโรคหัวใจและความดันโลหิต	-.234**	.001	ความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำ
รวม	-.339**	.000	ความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำ

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปและอภิปราย

จากผลการศึกษา นักเรียนโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่ นาร่อง 6 โรงเรียนในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้ พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า นักเรียนได้มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ "บุหรี่ไฟฟ้า" ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 96.20 ซึ่งส่วนใหญ่มีการรับรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 95.20 เห็นได้ชัดว่ายุคปัจจุบันสื่อทางออนไลน์มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและรับรู้จากสื่อใหม่และเลียนแบบอย่างตามสื่อที่ปรากฏในโซเชียล ซึ่งสื่อใหม่ๆ นั้น เป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจายข้อมูลทำให้การรับรู้และความเข้าใจ ไป

ยังผู้รับสารแบบไม่จำกัดสถานที่และเวลา นอกจากนี้กลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าช่องทาง การสื่อสารทางออนไลน์ยังเป็นช่องทางที่ทำให้เข้าถึงบุหรี่ไฟฟ้าได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ปิยวรรณ บุญเพ็ญ, ภาวนา เมณฑระ และปิยชาติ บุญเพ็ญ (Piyawan Bunpen, Phaowana Mentara, & Piyachat Bunpen, 2019) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าและพฤติกรรมต้องการเลิก บุหรี่ของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยด้านช่องทาง กำจัดจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าโดยรวมมีระดับค่อนข้างมาก โดยเห็นว่า สามารถหาซื้อบุหรี่ไฟฟ้าผ่านช่องทางที่ หลากหลายจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ โลกออนไลน์ โดยสะดวก มากที่สุด รองลงมา ร้านค้ามี บริการส่งบุหรี่ไฟฟ้าสะดวกและฟรีผ่านทางไปรษณีย์/คนส่งสินค้า และสามารถสั่งซื้อบุหรี่ไฟฟ้าได้ง่ายทุก ที่ ทุกเวลาที่ต้องการ ตามลำดับ และ 2) การพกพาและสูบบุหรี่ไฟฟ้าในที่สาธารณะทำได้ไม่สะดวก เนื่องจากไม่ถูกกฎหมาย การสูบบุหรี่ที่บ้าน/ห้องพักทำได้สะดวกกว่า ไม่ต้องคอยระมัดระวังเพราะกลัวถูกจับ

จากการศึกษาทัศนคติโดยภาพรวมเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{x} = 2.16$, S.D = 0.82) ทัศนคติด้านสุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{x} = 2.43$, S.D = 0.94) และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.71$, S.D = 1.47) เพราะนักเรียนกลุ่มนี้เข้าใจถึงโทษของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าและไม่ เห็นด้วยกับการที่รัฐจะจัดให้การสูบบุหรี่ไฟฟ้า ถูกกฎหมาย การเข้าใจผิดที่ว่าบุหรี่ไฟฟ้ามีอันตรายน้อยกว่าเมื่อเทียบกับเฮโรอีนและโคเคน ทำให้ไม่ตระหนักในเรื่องโรคที่จะตามมา เพราะการคิดเองว่า บุหรี่ ไฟฟ้ามีโทษน้อยกว่าเฮโรอีนและโคเคน ทำให้เป็นที่ระบาคอย่างมากในโลกปัจจุบัน สำหรับทัศนคติด้าน กฎหมายเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย ($\bar{x} = 1.90$, S.D = 0.99) และเมื่อพิจารณา เป็นรายประเด็นพบว่าค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะประเด็น รัฐบาลควรจัดให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับสูบบุหรี่ไฟฟ้าในสถานที่สาธารณะได้อย่างถูกกฎหมาย

ความสัมพันธ์ ระหว่างกับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพ สมรสของบิดามารดา และสถานภาพการอยู่อาศัย มีความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำต่อทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังนั้นสถาบันครอบครัว และสถานภาพที่อยู่อาศัยหรือสิ่งแวดล้อม รอบตัวของนักเรียนมีความสำคัญอย่างมาก หากไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา หรืออาศัยอยู่ตามลำพัง สิ่งแวดล้อมอาจจะนำไปสู่การสูบบุหรี่ไฟฟ้าในอนาคตได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ พรรณปพร ลี วิโรจน์, อรวรรณ คุณสนอง และเกสร ศรีอุทิศ (Phanpaporn Liwiroj, Orawan Khunsanong, & Ketsara Sriutis, 2016) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ และผลการพัฒนา โปรแกรมการปรับความคิดและพฤติกรรม เพื่อลดการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นนอกระบบการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัว การรับรู้ข้อมูลการสูบบุหรี่ผ่านสื่อโฆษณา และบรรทัดฐานทางสังคมมี

ความสัมพันธ์ต่อการสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, .01 และ .05 ตามลำดับ กล่าวคือ ถ้าครอบครัวมีความสัมพันธ์กันมาก ก็จะส่งผลให้วัยรุ่นมีการสูบบุหรี่น้อยลง แต่ถ้าวัยรุ่นได้รับรู้ข้อมูลการสูบบุหรี่ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย และบรรทัดฐานทางสังคมที่มีการยอมรับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นมาก จะมีผลต่อการสูบบุหรี่มากขึ้น

การรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้ามี่ความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้า เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการสูบบุหรี่ไฟฟ้า 1 ครั้งจะเท่ากับ สูบบุหรี่ทั่วไปถึง 15 มวน และมีปริมาณนิโคตินมากกว่าบุหรี่มวนทั่วไป บุหรี่ไฟฟ้าถือว่าเป็นยาเสพติดชนิดใหม่และมีสารพิษที่อันตรายมากกว่าบุหรี่มวน บุหรี่ไฟฟ้าอันตรายเทียบเท่าเฮโรอีน และโคเคน ควันของบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายต่อผู้ครอบครอง ทำให้เกิดโรคหัวใจและความดันโลหิต บุหรี่ไฟฟ้าทำให้เกิดโรคร้ายแรงได้ เช่น มะเร็ง ถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริมประภา ก้อนแก้ว และ กู้เกียรติ ก้อนแก้ว (Primprapa Konkhao, & Kookiat Konkhao, 2022) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้ ทัศนคติการเข้าถึงบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ และความตั้งใจที่จะใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ของเยาวชนในระบบการศึกษา ภาคเหนือ ประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ ทัศนคติ การเข้าถึงบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ความตั้งใจที่จะใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ของเยาวชนในระบบการศึกษา ภาคเหนือของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,328 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ของเยาวชนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ โดยมีข้อเสนอแนะ ให้ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชน สถานศึกษา ครู/อาจารย์ควรพูดคุยกับเยาวชนในสถานศึกษาถึงพิษภัยของบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานปราบปรามที่มีหน้าที่ควบคุมบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ ควรปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการออกแบบและผลิตสื่อออนไลน์ที่มุ่งเน้นการรับรู้ข้อมูลโทษของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าแก่เยาวชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเยาวชนช่วงอายุ 12-18 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่เยาวชนส่วนใหญ่เริ่มสูบบุหรี่ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ และการรับรู้โทษของบุหรี่ไฟฟ้ามี่ความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน

2. ควรมีการส่งเสริมให้พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวที่เยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าสถานภาพการอยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบของการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการแบ่งกลุ่มสัมภาษณ์ (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของบุรุษไฟฟ้า
2. ศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยบุคคลแวดล้อมใกล้ชิดไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวรวมถึงเพื่อนสนิทที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน
3. การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะในโรงเรียนต้นแบบปลอดบุหรี่ 6 โรงเรียนในจังหวัดแห่งหนึ่งในชายแดนภาคใต้เท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาวิจัยอำเภอละ 1 โรงเรียนทั่วไป เพื่อดูผลการวิจัยว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร หรือนำตัวแปรอื่น ๆ มาศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

- Chatsumon, P., Watsin, P., & Harmann, S. (2019). *The hidden dangers of electronic cigarettes*. Faculty of Nursing, Ramathibodi Hospital, Mahidol University.
- Kalaya Vanichbancha. (2006). *Statistical analysis: Statistics for decision making* (5th ed.) [In Thai]. Chulalongkorn University.
- Kittipong Rueanphet, Pannatat Bonkhunhot, Thawaree Saengngam, Piyaorn Rungruangthaniket, & Sirilak Suwanwong. (2021). The role of nurses in preventing, reducing, and quitting e-cigarettes among adolescents [In Thai]. *Journal of Health Center 9, 15(38)*, 619-631.
- Narathiwat Provincial Public Health Office. (2022). *Health Data Center (HDC)* [In Thai]. Retrieved August 10, 2023, from <https://nwt.hdc.moph.go.th/hdc/reports/report>.
- Natthaphon Rungrongsitichai. (2017). *Perceptions, attitudes, and behaviors towards electronic cigarettes*. Thammasat University.
- Niyom Channuan, & Phalakorn Sueb Samran. (2016). Smoking situation of staff and students at Ubon Ratchathani University: Under the Ubon Ratchathani University project. *Lanna Public Health Journal, 19(1)*, 76-88.

- Phanpaporn Liwiroj, Orawan Khunsanong, & Ketsara Sriutis. (2016). Factors related to smoking behavior and the effectiveness of cognitive and behavioral adjustment programs to reduce smoking among out-of-school adolescents [In Thai]. Thai Health Promotion Foundation.
- Piyawan Bunpen, Phaowana Mentara, & Piyachat Bunpen. (2019). E-cigarette smoking behavior and smoking cessation behavior of university students in Bangkok [In Thai]. *Srinakharinwirot Research and Development Journal*, 11(22), 111–127.
- Primprapa Konkhao, & Kookiat Konkhao. (2022). Perceptions, attitudes, access to electronic cigarettes, and intentions to use electronic cigarettes among youth in the northern education system of Thailand [In Thai]. *Disease Control Journal*, 48(3), 551-562.
- Pornthip Sampattawanich. (1998). *Attitudes and consumer behavior*. Teaching materials for the Consumer Behavior course (Units 1-8, 3rd ed., p. 155). School of Management Science, Sukhothai Thammathirat University.
- Ramirez, T. (2021, January 21). *History of e-cigarettes*. MHIINJ Tech. <https://www.mhiinjtech.com/history-of-e-cigarettes>.
- Sakthai Surakitboworn. (2002). *Social psychology: Theory and practice* [In Thai]. Suwiriyasarn Publishing.
- Saowalak Mahesuan, Pornnapa Homsin, & Rungrat Srisuriyawet. (2018). Study of factors related to smoking trials among female vocational students in Chachoengsao Province. *Journal of Public Health Nursing*, 32(1), 29-44.
- Srirach Loismut. (2019). New tobacco products on social media and the effects of enforcing laws on new tobacco products [In Thai]. *Journal of Health Law and Public Health*, 5(1), 13-29.
- Sucha Chanaim. (1998). *General psychology* (11th ed.). Thai Wattana Panich.
- Thanin Sinjaru. (2010). *Research and statistical data analysis with SPSS* (11th ed.) [In Thai]. Business R&D Publishing.

- Thipyarat Bunma, Boonwat Sawangwong, & Wanchak Noiyan. (2021). Student attitudes towards electronic cigarettes and traditional cigarettes [In Thai]. *Journal of Humanities and Social Sciences, University of Phayao*, 9(1), 202-215.
- Wattana Sutantaithai. (2008). *Research instrument analysis and exam analysis* [In Thai]. Wattana Phat.
- Wikipedia. (2023). ยาสสูบอิเล็กทรอนิกส์ [Electronic cigarettes]. In *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. <https://th.wikipedia.org/wiki/ยาสสูบอิเล็กทรอนิกส์>.